

ROMÂNIA
ADMINISTRAȚIA PREZIDENTIALĂ

STRATEGIA NAȚIONALĂ
DE APĂRARE A ȚĂRII
PENTRU PERIOADA 2015 - 2019

- O Românie puternică în Europa și în lume -

BUCUREȘTI

-2015-

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	3
INTRODUCERE	5
Capitolul I: DEFINIREA INTERESELOR ȘI OBIECTIVELOR NAȚIONALE DE SECURITATE	7
1.1. Valori și principii.....	7
1.2. Interese naționale de securitate.....	8
1.3. Obiective naționale de securitate	9
Capitolul II: EVALUAREA MEDIULUI INTERNAȚIONAL DE SECURITATE	11
2.1. Mediul global de securitate	11
2.2. Dimensiuni de securitate la nivel euro-atlantic.....	12
2.3. Mediul de securitate regional.....	13
Capitolul III: AMENINȚĂRI, RISCURI ȘI VULNERABILITĂȚI	14
3.1. Amenințări.....	14
3.2. Riscuri.....	15
3.3. Vulnerabilități	16
Capitolul IV: DIRECȚII DE ACȚIUNE ȘI PRINCIPALELE MODALITĂȚI PENTRU ASIGURAREA SECURITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNIEI	17
4.1. Premise	17
4.2. Direcții de acțiune și principalele modalități de asigurare a securității naționale.....	18
4.2.1. Dimensiunea de apărare	18
4.2.2. Dimensiunea de ordine publică	19
4.2.3. Dimensiunea de informații, contrainformații și de securitate	19
4.2.4. Dimensiunea economică și energetică	20
4.2.5. Dimensiunea diplomatică	21
4.2.6. Dimensiunea de management al situațiilor de criză	21
4.2.7. Dimensiunea educațională, de sănătate, socială și demografică	21
CONSIDERAȚII FINALE	23

CUVÂNT ÎNAINTE

La preluarea mandatului de Președinte al României am exprimat dezideratul și angajamentul afirmării națiunii române ca o națiune puternică, de cetățeni, o națiune care știe ce vrea în Europa, în lume și pentru sine însăși. Convingerea mea a rămas neclintită. Forța unei națiuni este dată de valorile, obiectivele și aspirațiile comune, care depășesc suma intereselor, ambițiilor și chiar a reușitelor individuale.

Strategia națională de apărare a României este expresia concretă a acestei viziuni. **O Românie puternică în Europa și în lume** exprimă cel mai clar obiectivul final al Strategiei și definește profilul pe care țara noastră și-l construiește pentru următorii cinci ani și, implicit, pe termen lung.

O Românie puternică în Europa și în lume înseamnă în primul rând **un stat care asigură securitatea cetățenilor săi oriunde s-ar afla ei**. Această declarație include o multitudine de aspecte. A asigura securitatea cetățenilor începe cu a-i respecta la ei acasă, a le proteja drepturile și libertățile în țară și în străinătate, a pune efectiv instituțiile în serviciul cetățeanului, așa cum le este menirea, și continuă cu o dimensiune cât se poate de practică - a le oferi securitate în comunitățile lor, precum și garanții juridice și protecție diplomatică în afara granițelor.

Acest scop poate fi atins doar prin conectarea permanentă la realitate, prin evaluarea continuă a stării de fapt și prin înțelegerea fenomenelor și provocărilor ce caracterizează actualul context. Prin urmare, România puternică este un stat care își va dezvolta capacitatea de a opera eficient și pragmatic într-o paradigmă schimbată, care știe să răspundă la noile realități și care poate anticipa evoluțiile din mediul de securitate. Recunoașterea schimbărilor care s-au produs în ultimii ani în plan geopolitic reprezintă un prim pas necesar pentru a construi o Strategie bine ancorată în realitate și care identifică cele mai potrivite direcții de acțiune.

În al doilea rând, o Românie puternică își apără valorile, interesele și simbolurile care o definesc, bunurile naționale și resursele naturale, precum și instituțiile care o reprezintă. Prioritate trebuie acordată educației și sănătății, protejării patrimoniului, mediului înconjurător, dar și susținerii domeniilor de excelență.

În fine, dar nu în ultimul rând, o Românie puternică este un stat care contribuie la menținerea securității colective și la promovarea democrației și libertății.

Acest fapt presupune că România își va fi consolidat **credibilitatea strategică**, fiind recunoscută pentru predictibilitate și continuitate atât în politica externă, de securitate și apărare, cât și în consolidarea democrației și statului de drept. O Românie puternică se bucură nu doar de încrederea deplină a partenerilor, ci este la rândul său un furnizor de încredere, o sursă de stabilitate într-o regiune complicată și de profund atașament față de valorile și principiile democratice.

Ne aflăm la mai bine de 10 ani de la aderarea României la NATO și la 8 ani de la intrarea țării noastre în Uniunea Europeană ca membru cu drepturi depline. Drumul parcurs de la aceste momente până astăzi se cuvine a fi recunoscut și apreciat. România s-a schimbat în această perioadă, iar Strategia națională de apărare vine să reafirme, în cel mai responsabil mod, caracterul ireversibil al acestui parcurs și al angajamentelor pe care el le presupune. Parteneriatul Strategic cu Statele Unite ale Americii, apartenența la NATO și la Uniunea Europeană sunt fundamentele politicii noastre externe. Construcția României puternice este strâns legată de acestea.

* * *

Strategia națională de apărare a României ține de atribuțiile Președintelui României. Acest document nu este și nu trebuie să fie un act de voință al unei persoane, fie ea investită cu funcția cea mai înaltă în stat, nici al câtorva instituții. Strategia națională de apărare a țării este mai mult decât atât. Ea își propune să răspundă unor nevoi și așteptări ale societății și privește fiecare cetățean, societatea în ansamblu, precum și instituțiile statului. Elaborarea ei a implicat un proces de consultare cu specialiști, cu factori politici, cu reprezentanți ai instituțiilor cu atribuții în domeniu, ai mediului academic și ai societății civile.

Convingerea mea a fost întotdeauna aceea că politica în domeniul securității naționale, în toate componentele ei, trebuie să facă obiectul unui dialog și consens al societății românești. Iar ca Președinte îmi revine misiunea și responsabilitatea de a integra organic politica externă și de securitate în vederea apărării și promovării intereselor noastre naționale.

INTRODUCERE

1. În conformitate cu prevederile din Constituția României și Legea 473/2004 privind planificarea apărării, Strategia națională de apărare a României, denumită în continuare Strategia, este principalul instrument care fundamentează planificarea apărării la nivel național și asigură cadrul strategic pentru organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și securitatea națională, prin Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

2. Prin obiectivele și conținutul său, Strategia se referă la apărarea țării și securitatea națională în ansamblu. Schimbările de paradigmă privind conceptul de apărare a țării și securitate națională, legate de dinamica din ce în ce mai imprevizibilă a mediului de securitate, impun necesitatea reanalizării acestuia și, în perspectivă imediată, actualizarea cadrului juridic național.

3. Strategia reflectă necesitatea promovării unui **concept de securitate națională extinsă** - fundamentat pe democrația constituțională și respectul mutual dintre cetățeni și stat - care vizează interesele care converg spre asigurarea securității naționale, manifestate în următoarele domenii: apărare (înțeleasă în dubla calitate normativă, de apărare națională și apărare colectivă), ordine publică, activitatea de informații, contrainformații și de securitate, educație, sănătate, economic, energetic, financiar, mediu, infrastructuri critice. Strategia are o abordare integratoare și multidimensională, în care dimensiunea de apărare se îmbină și echilibrează reciproc cu o serie de alte dimensiuni - ordine publică; activitatea de informații, contrainformații și de securitate; diplomația; managementul situațiilor de criză; educația, sănătatea și demografia.

4. Necesitatea extinderii conceptului de securitate națională este motivată și de **asigurarea convergenței cu principiile europene de securitate**, dezvoltate în Strategia de Securitate Europeană și Strategia de Securitate Internă a Uniunii Europene, în care securitatea și dezvoltarea sunt plasate într-o relație de directă proporționalitate. În plus, extinderea conceptului de securitate națională vizează asigurarea unei reziliențe sporite a instituțiilor de stat și a societății civile în fața unor posibile situații de criză, fortuite sau persistente, într-un mediu internațional de securitate impredictibil și într-un context de securitate complex.

5. **Schimbarea de paradigmă** la nivel global se **caracterizează prin câteva evoluții** de care trebuie să ținem cont în elaborarea unei noi Strategii. România se află într-o regiune care a fost mult timp caracterizată de prezența unor conflicte înghețate. Astăzi regiunea este marcată de conflicte active și de o deteriorare a relațiilor dintre NATO și Federația Rusă. Prezența zonelor de conflict în regiune ridică în mod direct și problema securității cetățenilor români.

6. În plan global, **terorismul a căpătat noi dimensiuni**, nefiind un fenomen îndepărtat, ci unul aproape de spațiul nostru. Cetățenii români pot fi afectați de consecințele actelor teroriste. Criza economică și financiară, la rândul său, a contribuit la această schimbare de paradigmă, iar efectele sale se resimt pe termen lung.

7. România traversează o perioadă în care multiple riscuri, amenințări și vulnerabilități se intersectează uneori, iar altele se suprapun, generând efecte imprevizibile nu doar la nivel național sau regional, ci și global.

8. Securitatea națională nu poate fi asigurată individual de către niciun stat, noile provocări ale mediului de securitate impunând colaborarea efectivă și eficientă în cadrul mecanismelor și formatelor de cooperare internațională.

9. Pentru a gestiona responsabil impactul unor astfel de surprize strategice, dincolo de cunoașterea evoluțiilor din mediul de securitate, este nevoie mai mult decât oricând de coeziune și consens la nivel național în problemele vitale pentru țara noastră.

10. Pentru asigurarea resurselor necesare domeniului securității este nevoie de o economie de piață robustă, bazată pe libera inițiativă și concurență transparentă.

11. Strategia urmărește să stabilească pașii necesari pentru **consolidarea credibilității strategice a României**, prin promovarea continuității și predictibilității ce derivă din statutul de stat membru al Alianței Nord-Atlantice și Uniunii Europene. Totodată, sunt necesare extinderea și consolidarea Parteneriatului Strategic cu Statele Unite ale Americii și a altor parteneriate strategice, precum și a relațiilor de cooperare cu ceilalți actori internaționali.

12. Din această perspectivă, obiectivele și direcțiile de acțiune care privesc securitatea națională urmăresc consolidarea capacităților militare și civile naționale la standarde care să permită prevenirea, descurajarea și apărarea împotriva oricăror acțiuni agresive la adresa țării noastre. Participarea activă a României la apărarea colectivă în cadrul NATO, la implementarea clauzei de solidaritate și asistență reciprocă în conformitate cu prevederile Tratatului de la Lisabona al Uniunii Europene și la dezvoltarea Politicii europene de Securitate și Apărare Comună și a operațiunilor asociate asigurării spațiului european de libertate, securitate și justiție sunt de importanță egală.

13. Strategia definește interesele și obiectivele naționale de securitate, prezintă o evaluare a mediului de securitate, identifică principalele amenințări, riscuri și vulnerabilități la adresa intereselor fundamentale ale României și formulează principalele direcții de acțiune pentru asigurarea securității naționale.

14. **Strategia reprezintă o datorie morală și politică, având în vedere că în 2018 vom celebra centenarul Unirii, iar în 2019 România va prelua, pentru prima dată, președinția Consiliului Uniunii Europene, la mai bine de un deceniu de la aderarea efectivă.**

Capitolul I

DEFINIREA INTERESELOR ȘI OBIECTIVELOR NAȚIONALE DE SECURITATE

1.1. Valori și principii

15. Ca țară europeană, membră a Uniunii Europene și a NATO, România este un stat de drept, democratic și social, împărtășind aceleași valori ca și celelalte state membre: demnitatea umană, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul, egalitatea în fața legii.

16. În definirea intereselor și a obiectivelor naționale de securitate, Strategia este fundamentată pe următoarele **valori**:

- **demnitatea**, înțeleasă ca atribut esențial al persoanei umane;
- **coeziunea civică și afirmarea identității naționale**, ca aspirații comune ale comunității de cetățeni reuniți în stat;
- **democrația constituțională și statul de drept**, respectiv cultura politică participativă, pluralismul politic, separația și echilibrul puterilor în stat, garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor și respectul față de prevederile constituționale și legale;
- **integritatea statală și teritorială a României**, bazată pe loialitatea cetățenilor și instituțiilor publice față de suveranitatea națională.

17. În scopul promovării acestor valori, Strategia se bazează pe respectarea următoarelor **principii**:

- **continuitatea**, principiu ce derivă din necesitatea coerenței politicilor în baza cărora România își construiește viitorul și se integrează în comunitatea europeană și euroatlantică. Astfel, menținerea viziunii și a direcțiilor de cooperare în cadrul NATO, Uniunii Europene și al parteneriatelor strategice, îndeosebi al celui cu SUA, este în măsură să asigure României condițiile necesare sporirii capacității de prevenire a conflictelor, de gestionare a crizelor și de creștere a capacității operaționale de reacție la amenințări;

- **predictibilitatea**, principiu ce privește elaborarea și implementarea politicilor de securitate națională la nivel intern, cât și în planul politicii externe, cu respectarea imperativului conectării ferme și ireversibile la principiile, mecanismele și procedurile de consultare, de decizie și de planificare aliate în scopul sporirii contribuției României la apărarea colectivă;
- **legalitatea**, principiu care implică îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor asumate de România în plan național, european și internațional atunci când acționează pentru asigurarea și garantarea apărării țării, a cetățenilor săi, a drepturilor fundamentale ale acestora, precum și în direcția prevenirii riscurilor, combaterii amenințărilor și limitării vulnerabilităților care le-ar putea periclita;
- **proporționalitatea**, principiu care vizează adecvarea mijloacelor de acțiune necesare asigurării securității naționale la obiectivele stabilite și resursele alocate.

18. Pentru a asigura respectarea valorilor și principiilor enunțate, Strategia își asumă un caracter pragmatic și operațional prin încurajarea inițiativei și a efortului conjugat al instituțiilor cu atribuții în implementarea politicilor de apărare și de securitate, precum și prin coordonarea eficientă a acțiunilor acestora.

1.2. Interese naționale de securitate

19. În definirea intereselor naționale de securitate, Strategia se raportează prioritar la prevederile Constituției potrivit cărora România este stat național, suveran, independent și indivizibil. De aici decurg firesc interesele naționale, inclusiv cele de securitate, care vizează promovarea și apărarea, prin mijloace legitime, a valorilor prin care statul român își garantează existența, identitatea, dezvoltarea și stabilitatea, în baza cărora își construiește viitorul și în temeiul cărora participă la realizarea securității internaționale.

20. Interesele naționale de securitate sunt:

- garantarea caracterului național, a suveranității, independenței, unității și indivizibilității statului;
- apărarea integrității și inalienabilității teritoriale a țării;
- apărarea și consolidarea democrației constituționale și a statului de drept;
- protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale tuturor cetățenilor și garantarea siguranței lor;
- garantarea dreptului la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității etnice, culturale lingvistice și religioase persoanelor aparținând minorităților naționale;

- valorificarea resurselor și a poziționării geo-strategice ale țării noastre în vederea atingerii nivelului de bunăstare la care cetățenii sunt îndreptățiți;
- reducerea decalajelor de dezvoltare și reconstrucția marilor sisteme publice;
- asigurarea ireversibilității apartenenței la sistemul de apărare colectivă transatlantic;
- consolidarea Uniunii Europene și participarea activă la procesele de integrare în interiorul acesteia.

1.3. Obiective naționale de securitate

21. Promovarea intereselor naționale de securitate se realizează prin stabilirea unor repere ale efortului statal, concretizate în obiective naționale de securitate.

22. Din **perspectivă internă**, obiectivele naționale de securitate vizează:

- consolidarea capacității naționale de apărare menită să asigure integritatea teritorială, suveranitatea și independența României, precum și securitatea poporului român;
- promovarea și asigurarea exercitării neîngrădite a drepturilor și libertăților fundamentale;
- buna funcționare a justiției și asigurarea ordinii de drept;
- înlăturarea deficiențelor care afectează buna guvernare, întărirea capacității administrative, protejarea procesului decizional față de influențe și/sau acțiuni nelegitime sau netransparente;
- asigurarea eficienței sistemelor naționale de prevenire și gestionare a situațiilor de criză, interne și externe, militare sau de natură civilă;
- consolidarea securității și protecției infrastructurilor critice - energetice, de transport și cibernetice -, precum și a securității alimentare și a mediului;
- dezvoltarea capacităților de combatere a amenințărilor asimetrice;
- asigurarea unui mediu economic performant, dinamic și competitiv, în plan investițional și antreprenorial, precum și a stabilității financiar-bugetare a statului;
- dezvoltarea consolidată, durabilă și adaptată schimbărilor sociale a marilor sisteme publice (sănătate, educație, protecție socială);
- prevenirea reacțiilor și tendințelor radicale sau extremiste, prin respectarea pluralismului în societate și cultivarea toleranței la nivelul societății civile;
- promovarea identității naționale, inclusiv prin prezervarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural, precum și prin încurajarea responsabilă a domeniilor de excelență.

23. Din **perspectiva politicii externe**, România trebuie să urmărească conturarea unui profil de țară care să corespundă nivelului de ambiție asumat la nivel politic, ponderii demografice și capacității de dezvoltare economică.

24. În acest sens, obiectivele naționale de securitate urmăresc:

- consolidarea profilului României în NATO și Uniunea Europeană, prin contribuții atât conceptuale, cât și operaționale;
- respectarea principiilor și valorilor fundamentale ale Uniunii Europene;
- consolidarea parteneriatului strategic cu SUA, inclusiv în domeniul economic și comercial;
- asigurarea securității în regiunea Mării Negre;
- aprofundarea cooperării cu statele vecine și cu cele din flancul estic al NATO;
- intensificarea cooperării regionale, inclusiv în domeniul apărării;
- susținerea parcursului european al Republicii Moldova;
- promovarea intereselor politice, economice și de securitate în regiuni de relevanță strategică pentru țara noastră.

25. Obiectivele interne și externe nu vor putea fi atinse la amplitudinea dorită în absența unui proiect de țară pe termen lung, asumat de întreaga clasă politică, proiect apt să atragă consensul național, în acord cu interesele naționale de securitate.

Capitolul II

EVALUAREA MEDIULUI INTERNAȚIONAL DE SECURITATE

26. Mediul actual de securitate în cadrul căruia România își apără și promovează valorile, principiile, interesele și obiectivele strategice și de securitate este caracterizat de complexitate și dinamism, ca urmare a regândirii posturii strategice și militare a unor state, precum și a interdependențelor politice, economice și tehnologice produse de fenomenul globalizării.

27. În perspectivă, mediul de securitate va continua să fie influențat de provocări multiple, unele cu manifestări previzibile și lineare, reprezentând consecințe ale unor strategii urmărite de diverși actori statali și non-statali pe termen lung, iar altele, dimpotrivă, cu caracter imprevizibil, nonlinear și profund perturbator, care pot genera surprize strategice.

28. Spațiul european se afla într-un proces de transformări demografice cu implicații strategice. Transformările demografice sunt verificabile la nivel statistic, vor persista pe termen lung, iar implicațiile acestora sunt atât pozitive, cât și negative. Acest tip de transformări sistemice vor afecta în mod diferențiat statele europene și regiunile adiacente acestora, însă impactul asupra securității europene și a României va fi unul diferențiat, pe termen lung.

2.1. Mediul global de securitate

29. La nivel global, mediul de securitate se află într-o continuă transformare, care se reflectă în principal în accentuarea interdependențelor și imprevizibilității în sistemul de relații internaționale și dificultatea de a delimita riscurile și amenințările de tip clasic de cele asimetrice și hibride.

30. Pe termen mediu și lung, evoluțiile din mediul de securitate global vor fi dominate de tendințe complexe, a căror cunoaștere este pentru țara noastră de o importanță majoră: ● reconfigurarea jocurilor geo-strategice; ● dezvoltarea rapidă a tehnologiei informației; ● resurgența naționalismului și a extremismului; ● fragmentarea etnico-religioasă și radicalizarea ideologică; ● adaptarea infrastructurilor critice în raport cu apariția de calamități, crize energetice, atacuri cibernetice, pandemii.

31. Gradul ridicat de incertitudine a evoluțiilor din mediul de securitate, corelat cu factorii interni și externi care influențează parcursul României, impune noi modalități de acțiune, bazate pe o viziune pe termen mediu și lung. Dinamica evoluțiilor actuale de securitate profilează două mari provocări: identificarea constantelor și anticiparea posibilelor fenomene interne, regionale și internaționale care pot afecta securitatea națională a României.

32. În anticiparea și prevenirea problemelor majore de securitate la nivel global un rol important revine Organizației Națiunilor Unite, atât în ceea ce privește consultarea, cât și decizia privind rezolvarea unor crize regionale. Contestarea tot mai frecventă a regimului internațional al tratatelor și înțelegerilor privitoare la înarmare, la desfășurarea și staționarea de forțe și capacități militare și la măsurile de creștere a încrederii și securității la nivel regional și internațional poate accentua fragmentarea, diviziunile și clivajele, generând reconfigurarea turbulentă la nivelul relațiilor internaționale.

2.2. Dimensiuni de securitate la nivel euro-atlantic

33. Poziționarea României pe flancul estic al Alianței Nord-Atlantice și al Uniunii Europene, precum și la interferența unor zone cu risc de securitate de nivel ridicat evidențiază faptul că apărarea și securitatea depășesc sfera de responsabilitate a unui singur stat. Este necesară redefinirea unor concepte și stabilirea unor măsuri care să asigure predictibilitate și consens în întrebuințarea instrumentelor naționale atât independent, cât și în cadru aliat și comunitar, OSCE fiind, în acest sens, un element important în sistemul de securitate european.

34. Garantul principal al securității României este **Alianța Nord-Atlantică**, relația transatlantică reprezentând liantul strategic care conferă coerență și consistență acțiunilor NATO. Soliditatea relației transatlantice depinde de menținerea angajamentului SUA în Europa, precum și de modul în care aliații și partenerii europeni vor aloca resurse pentru dezvoltarea propriilor capacități de apărare.

35. Un actor important în spațiul european și euroatlantic este Federația Rusă. Acțiunile acesteia în regiunea Mării Negre, încălcarea normelor de drept internațional, punerea în discuție a ordinii internaționale, conservarea conflictelor înghețate și anexarea Crimeii au readus în atenția NATO atât îndeplinirea misiunii ei fundamentale, apărarea colectivă, cât și validitatea aranjamentelor de securitate încheiate cu Rusia la sfârșitul secolului XX.

36. Arhitectura europeană de securitate este tot mai amenințată de crize și conflicte în derulare în imediata vecinătate, la est și la sud, în măsură să afecteze, direct sau indirect, interesele naționale de securitate ale României. Evoluțiile din **Vecinătatea Estică, Orientul Mijlociul și Nordul Africii** generează o multitudine de provocări la adresa securității spațiului comunitar, fiind tot mai evidentă necesitatea revizuirii și consolidării politicilor Uniunii Europene în domeniul securității și apărării comune și afacerilor interne.

37. **Emergența grupărilor teroriste** stimulează fenomenul radicalizării islamice la nivel european, evidențiind riscurile pe care le prezintă întoarcerea în spațiul comunitar a jihadiștilor europeni, care anterior au fost angajați în lupte sau programe de antrenament în state cu problematică teroristă activă.

38. Accentuarea **migrației** provenind din zonele de conflict sau cu o situație economică precară a generat provocări la adresa capacității statelor membre de gestionare a fluxurilor de imigranți ilegali și de preluare/integrare în cadrul comunităților locale.

2.3. Mediul de securitate regional

39. La nivel regional și sub-regional, mediul în care România își apără și promovează valorile, principiile și interesele se află într-o **nouă fază de reconfigurare**. Dinamica actuală de securitate poate afecta atât direct, cât și indirect, starea de securitate a României și siguranța cetățenilor săi.

40. România are obligația de a păstra echilibrul strategic într-o zonă de interferență a unor complexe de securitate regionale, dar și de a contribui la consolidarea procesului de europeanizare, **prin extinderea graduală a spațiului european de libertate, prosperitate, securitate și justiție**.

41. Cooperarea regională, prin consolidarea dimensiunilor estică și sudică ale politicilor de vecinătate a Uniunii Europene crește în importanță.

42. Federația Rusă încearcă să-și consolideze statutul de putere în plan regional, acțiunile sale afectând stabilitatea regională și parcursul european al Ucrainei, Republicii Moldova și Georgiei.

43. Perpetuarea instabilității din **Balcanii de Vest** generează derapaje populiste, extremiste, radicale sau chiar fundamentaliste, prin adâncirea unor clivaje istorice și afectarea drepturilor comunităților etnice, favorizând criminalitatea organizată și corupția.

44. Arhitectura energetică regională poate suferi mutații determinate de eventuale sincope în valorificarea resurselor energetice din arealul pontic și dezvoltarea unor proiecte energetice concurente celor susținute de Uniunea Europeană și România.

45. Punerea sub semnul întrebării a **sistemului de valori liberale**, derapajele de la normele statului de drept, tendințele autoritare în exercitarea puterii, exacerbară discursului naționalist și populist determină creșterea instabilității regionale și diminuarea sentimentului de securitate în zonă.

Capitolul III

AMENINȚĂRI, RISCURI ȘI VULNERABILITĂȚI

46. În mod tradițional, amenințările, riscurile și vulnerabilitățile la adresa apărării și securității sunt evaluate prin prisma unor concepte militare, însă mediul actual de securitate necesită o abordare extinsă, în care să se regăsească, pe lângă elementele de natură securitară, și cele de natură economică, socială, politică, tehnologică și de mediu.

47. Amenințările reprezintă capacități, strategii, intenții ori planuri ce pot afecta valorile, interesele și obiectivele naționale de securitate.

48. Riscurile reprezintă probabilitatea de manifestare a unui eveniment incert, cu impact direct sau indirect asupra securității naționale.

49. Vulnerabilitățile sunt consecințe ale unor disfuncții ori deficiențe sistemice, care pot fi exploatate sau pot contribui la materializarea unei amenințări sau a unui risc.

50. Deteriorarea situației de securitate la nivel internațional, dar mai ales regional impune cunoașterea principalelor amenințări, riscuri și vulnerabilități cu care se confruntă țara noastră, în contextul apariției și, posibil, al dezvoltării unor noi forme de influențare și constrângere, ca rezultat al unui mix de componente neconvenționale și convenționale.

3.1. Amenințări

51. **Acțiunile destabilizatoare** din vecinătatea estică generează provocări majore pentru securitatea spațiului euro-atlantic, creând instabilitate regională și posibile fenomene negative, printre care migrație, criminalitate organizată, însă și afectarea potențialului de dezvoltare economică.

52. **Perpetuarea conflictelor înghețate din regiunea Mării Negre și instabilitatea din Balcanii de Vest** creează presiuni suplimentare asupra României. Tensiunile inter-etnice și dezechilibrele regionale în statele din proximitate pot conduce la declanșarea unor conflicte regionale.

53. **Distorsiunile de pe piețele energetice** și proiectele concurente ale unor actori statali sau non-statali afectează eforturile României de asigurare a unui nivel suficient al securității energetice.

54. **Amenințările cibernetice** lansate de entități ostile, statale sau non-statale, asupra infrastructurilor informaționale de interes strategic ale instituțiilor publice și companiilor,

atacurile cibernetice desfășurate de grupări de criminalitate cibernetică sau atacurile cibernetice extremiste lansate de grupuri de hackeri afectează direct securitatea națională.

55. Terorismul este o amenințare persistentă, cu forme de manifestare dificil de anticipat și contracarat, inclusiv din perspectiva identificării și destructurării fluxurilor de recrutare și finanțare a acestor activități. Contingentele naționale care participă la misiuni externe sunt expuse riscurilor și amenințărilor generate de acțiunile forțelor, organizațiilor și grupărilor teroriste. Propaganda fundamentalistă în creștere, în special în mediul virtual, favorizează apariția de noi cazuri de radicalizare ori de implicare în acțiuni extremist-teroriste.

56. Proliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor purtători, precum și traficul de produse cu dublă utilizare, pot afecta securitatea națională, în condițiile unei destabilizări la nivel regional.

57. Acțiunile informative ostile, care au în vedere dezvoltarea unor puncte de sprijin pe teritoriul național, în special în scop de influență, pot obstructiona proiectele strategice ale României și deciziile în stat.

3.2. Riscuri

58. Instabilitatea regională limitează capacitatea României de promovare a intereselor strategice, cu precădere a celor privind susținerea parcursului european al Republicii Moldova, soluționarea conflictelor înghețate, asigurarea securității energetice, protejarea drepturilor comunităților românești și a activităților economice derulate în Zona Economică Exclusivă a României la Marea Neagră.

59. Nerealizarea obiectivelor de dezvoltare ale României poate fi generată de persistența dificultăților economice, proliferarea economiei subterane și a corupției, evaziunea fiscală, precaritatea infrastructurii, dar și de factori externi precum perpetuarea decalajelor de dezvoltare la nivelul Uniunii Europene și gradul scăzut de rezistență față de turbulențele majore de pe piețele externe, mai ales pe zona financiar-bancară.

60. Riscuri de natură socială persistă pe fondul unor tendințe cum ar fi declinul demografic, emigrația populației active, degradarea factorilor de mediu, al deficiențelor din sistemele naționale de sănătate, educație și asistență socială, dar și al distorsiunilor pe piața muncii.

61. Radicalizarea entităților extremiste prezente pe teritoriul României se poate produce pe fondul accentuării curentelor extremiste de sorginte etnică, religioasă sau de altă natură.

62. Criminalitatea transfrontalieră, de la trafic de droguri, persoane, arme și bunuri, migrație ilegală până la criminalitate economico-financiară, este un alt fenomen cu posibil impact asupra securității naționale.

63. Traficarea ilegală de armament convențional poate deriva din interesul unor actori statali și non-statali de a derula astfel de operațiuni, având ca destinație zone de conflict sau cu potențial de conflict armat.

64. De interes pentru securitatea națională rămân **riscurile cu probabilitate redusă, dar cu impact major**: confruntări militare de joasă intensitate, dar persistente în timp, fluxuri migratorii generate de catastrofe naturale, pandemii, dezastre ecologice.

3.3. Vulnerabilități

65. Capacitatea instituțiilor statului de a evalua și diminua impactul riscurilor și amenințărilor este limitată de persistența unor vulnerabilități în: **absorbția fondurilor europene, utilizarea banului public, energie, infrastructură critică, agricultură, protecția mediului, justiție, sănătate, educație și cercetare științifică.** Absența unei planificări bugetare multianuale reale, care să determine asumarea și respectarea unor programe de investiții, are efecte negative, inclusiv în ceea ce privește creșterea capabilităților forțelor armate și respectarea angajamentelor privind cheltuielile militare.

66. Capabilitatea administrației centrale și locale de a implementa politicile publice naționale și europene constituie o altă vulnerabilitate.

67. Reacția inter-instituțională în situații de criză este afectată de **precaritatea resurselor** și incoerența în gestionarea diverselor tipuri de riscuri. Această vulnerabilitate devine și mai importantă dacă ne referim la capacitatea de interoperabilitate a diverselor instituții ale statului care trebuie să acționeze în cazul unor amenințări asimetrice și de tip hibrid.

68. Corupția vulnerabilizează statul, generează prejudicii economiei și afectează potențialul de dezvoltare a țării, buna guvernare, decizia în folosul cetățenilor și comunităților, precum și încrederea în actul de justiție și în instituțiile statului. În plan extern, persistența corupției are impact negativ asupra credibilității și imaginii țării noastre.

69. Alte vulnerabilități derivă din excluziunea și polarizarea socială, gradul de sărăcie, declinul demografic, migrația forței de muncă specializate, disparitățile socio-economice între regiuni și județe, fragilitatea spiritului și solidarității civice.

Capitolul IV

DIRECȚII DE ACȚIUNE ȘI PRINCIPALELE MODALITĂȚI PENTRU ASIGURAREA SECURITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

4.1. Premise

70. Interesele și obiectivele naționale de securitate reprezintă fundamentul de la care sunt elaborate direcțiile de acțiune și modalitățile de asigurare a securității naționale în condițiile unui mediu internațional de securitate dinamic și complex. Totodată, direcțiile de acțiune sunt subsumate obligației de a preveni, a combate și a răspunde, într-o manieră credibilă, în baza principiului constituțional al coordonării unitare, potențialelor amenințări, riscuri și vulnerabilități cu care România se poate confrunta în următorii cinci ani și pe termen lung.

71. Direcțiile de acțiune și modalitățile de asigurare a securității naționale a României vizează:

- **Consolidarea credibilității strategice** prin continuitate și predictibilitate, atât la nivel intern, cât și la nivel extern. Consolidarea credibilității strategice are la bază atât asigurarea consolidării capacităților de apărare, ordine publică și securitate la nivel național, cât și asigurarea potențialului de a răspunde colectiv la apărarea spațiului euroatlantic și solidar la consolidarea spațiului european al libertății, securității și justiției;
- **Asigurarea unui cadru legal adaptat**, atât pentru coordonarea unitară a activităților privind apărarea țării și securitatea națională la nivelul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cât și pentru organizarea și funcționarea instituțiilor cu responsabilități în domeniu, în conformitate cu noile provocări de securitate, dar mai ales pentru adaptarea deplină la statutul de stat membru NATO și UE. Un cadru legal adaptat rigorilor principiilor apărării colective și spațiului european de libertate, securitate și justiție reclamă consolidarea securității prin întărirea respectului față de drepturile fundamentale și principiile democrației constituționale;

- **Intensificarea colaborării inter-instituționale** pentru identificarea și îndeplinirea obiectivelor strategice de securitate națională. Aceasta va reprezenta fundamentul pentru trecerea de la o abordare sectorială la un ansamblu coerent și flexibil de planificare inter-instituțională;
- **Concentrarea pe prevenire** și mecanismele preventive în sfera securității naționale și apărării țării, respectiv o mai bună anticipare, cunoaștere, dar și realizare a unei capacități de reacție integrate, balansate, flexibile și agile. În actualul context, pe lângă cunoașterea riscurilor și amenințărilor, sub toate aspectele - surse, forme de manifestare, mijloace, tehnici - dezvoltarea capacității de anticipare, bazată pe cunoaștere și educație este fundamentală. În acest scop, dezvoltarea unor sisteme adecvate de descoperire în timp oportun a pericolelor, riscurilor și amenințărilor, în perspectiva prevenirii producerii lor, prin utilizarea combinată atât a mijloacelor militare cât și a instrumentelor civile, este obligatorie;
- **Alocarea de resurse printr-un proces integrat**, continuu, multianual și riguros de planificare, capabil să răspundă atât noilor cerințe de planificare inter-instituțională, la nivel național, cât și rigorilor principiilor de planificare bugetară multianuală specifice Alianței Nord-Atlantice și Uniunii Europene.

4.2. Direcții de acțiune și principalele modalități de asigurare a securității naționale

4.2.1. Dimensiunea de apărare

72. România trebuie să își concentreze eforturile strategice pentru apărarea și securitatea cetățenilor, a teritoriului național, precum și acordarea de sprijin statelor aliate și parteneri, în conformitate cu angajamentele asumate prin tratate internaționale. În acest sens, sunt necesare atât dezvoltarea capacității de răspuns la noile provocări ale mediului de securitate, cât și pregătirea populației și a teritoriului pentru apărare.

73. Direcțiile de acțiune vizează:

- consolidarea capacității naționale de apărare, inclusiv prin utilizarea eficientă a mecanismelor existente în cadrul NATO;
- continuarea procesului de transformare, modernizare și înzestrare a Armatei României, prin alocarea anuală a minimum 2% din PIB bugetului apărării, timp de 10 ani, începând cu anul 2017;
- dezvoltarea capacităților necesare pentru a reacționa în cazul unor amenințări asimetrice și de tip hibrid;

- aprofundarea dimensiunii de securitate a Parteneriatului Strategic cu SUA, prin consolidarea cooperării militare, inclusiv pe teritoriul național și în regiunea Mării Negre;
- atingerea standardelor de performanță specifice realizării interoperabilității cu armatele celorlalte state membre și armonizarea prevederilor legale și normative care reglementează pregătirea și instruirea forțelor armate;
- adaptarea industriei de securitate la cerințele de înzestrare ale forțelor armate și la mediul concurențial;
- dezvoltarea cooperării în domeniul industriei de securitate cu statele din spațiul euro-atlantic, prin valorificarea oportunităților de cooperare multinaționale, în contextul inițiativelor NATO și ale Uniunii Europene;
- consolidarea rolului și prezenței naționale în misiunile civile și operațiile militare prin participarea la misiuni de monitorizare și gestionare a crizelor din zonele de interes prioritar pentru România.

4.2.2. Dimensiunea de ordine publică

74. Direcțiile de acțiune în acest domeniu vor viza cu prioritate:

- creșterea gradului de siguranță a cetățenilor prin protejarea vieții, integrității corporale și a dreptului de proprietate al acestora;
- identificarea și contracararea activităților derulate de rețele de crimă organizată transfrontalieră și destructurarea grupărilor infracționale;
- prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și a altor forme ale criminalității economico-financiare;
- combaterea consumului și a traficului de droguri;
- securizarea frontierei, în special a celei care este frontiera externă a Uniunii Europene, în vederea combaterii migrației ilegale, traficului de persoane și a altor riscuri cu impact asupra securității naționale;
- creșterea capacității de răspuns și de gestionare a situațiilor de urgență;
- sporirea gradului de siguranță rutieră și a transporturilor;
- asigurarea resurselor umane, a mijloacelor materiale, financiare și informaționale necesare menținerii și dezvoltării capacității operaționale a instituțiilor abilitate în baza unui proces riguros de planificare.

4.2.3. Dimensiunea de informații, contrainformații și de securitate

75. Pe această dimensiune, direcțiile de acțiune vizează:

- apărarea ordinii și valorilor constituționale;
- identificarea și semnalarea actelor de corupție;
- semnalarea disfuncțiilor sistemice în asigurarea serviciilor vitale pentru populație, precum și a deficiențelor în marile sisteme publice;
- identificarea și semnalarea disfuncțiilor, riscurilor și amenințărilor la adresa: securității energetice; gestionării fondurilor europene; funcționării

- piețelor financiare; securității alimentare a populației; securității mediului; obiectivelor de dezvoltare regională și a infrastructurii de transport;
- identificarea imixtiunilor de natură să afecteze decizia economico-financiară de nivel strategic și combaterea actelor de evaziune de amploare;
 - asigurarea mecanismelor de prevenire și contracarare a atacurilor cibernetice la adresa infrastructurilor informaționale de interes strategic, asociată cu promovarea intereselor naționale în domeniul securității cibernetice;
 - identificarea și contracararea acțiunilor asimetrice și de tip hibrid;
 - identificarea și semnalarea deficiențelor în funcționarea optimă a infrastructurilor critice;
 - prevenirea și combaterea terorismului;
 - cunoașterea, prevenirea și înlăturarea riscurilor și amenințărilor generate de acțiunile informative ostile, asigurarea protecției contrainformative a intereselor naționale, precum și a informațiilor clasificate;
 - identificarea și contracararea rețelelor de crimă organizată transfrontalieră ce desfășoară activități cu grad sporit de risc economic și social și prevenirea accesului acestora la mecanismele de decizie în stat și la resursele economice naționale;
 - cunoașterea obiectivelor, resurselor și direcțiilor de dezvoltare a programelor clandestine de înarmare convențională sau cu arme de distrugere în masă și vectori purtători, precum și contracararea transferurilor ilegale de produse strategice.

4.2.4. Dimensiunea economică și energetică

76. În acest domeniu, direcțiile de acțiune sunt:

- promovarea liberei inițiative și protejarea proprietății private;
- asigurarea cadrului concurențial și a competitivității prin diminuarea factorilor care afectează buna funcționare a mediului de afaceri;
- asigurarea transparenței piețelor autohtone și a capacității de funcționare interconectată a lor cu cele externe;
- asigurarea securității energetice prin adaptarea operativă și optimizarea structurii consumului de resurse energetice primare, creșterea eficienței energetice, dezvoltarea proiectelor menite să asigure diversificarea accesului la resurse, creșterea capacității de interconectare și a competitivității, inclusiv prin implementarea obiectivelor Uniunii Energetice;
- promovarea unor politici care să asigure reducerea decalajelor de dezvoltare dintre diferitele regiuni ale țării;
- dezvoltarea și modernizarea rețelelor de infrastructuri;
- consolidarea capitalului autohton;
- prevenirea și contracararea factorilor generatori de riscuri la adresa securității alimentare a populației și securității mediului.

4.2.5. Dimensiunea diplomatică

77. În acest domeniu, direcțiile de acțiune, susținute printr-o diplomație activă, sunt:

- consolidarea dialogului strategic în cadrul Uniunii Europene, NATO și al altor formate de cooperare internațională;
- aprofundarea parteneriatelor strategice, prin extinderea cooperării în domeniul economic;
- intensificarea cooperării cu state din flancul estic al NATO în formate tri- și bilaterale;
- promovarea valențelor strategice ale Mării Negre și a formatelor de cooperare în acest areal;
- implicarea României în procesul de reflecție privind rolul viitor al OSCE;
- susținerea unor acțiuni de diplomație publică pentru promovarea intereselor naționale de securitate și în sprijinul obiectivelor asumate, în cooperare cu alte instituții publice sau din mediul privat.

4.2.6. Dimensiunea de management al situațiilor de criză

78. Direcțiile de acțiune în acest domeniu vor viza cu prioritate:

- perfecționarea sistemului național de management integrat al situațiilor de criză;
- pregătirea instituțiilor și a populației pentru situații de criză și de urgență civilă, inclusiv prin exerciții și antrenamente de mobilizare, dar și prin cooperare internațională;
- pregătirea decidenților pentru acțiune și decizie în situații de criză;
- asigurarea resurselor materiale și umane necesare instituțiilor cu atribuții în gestionarea situațiilor de criză, în baza unui proces de planificare.

4.2.7. Dimensiunea educațională, de sănătate, socială și demografică

79. Actualele provocări la adresa securității României reclamă dezvoltarea unui sistem intelectual creativ, fiind importante **educația, sănătatea și factorul social**.

80. Direcțiile de acțiune în aceste domenii vor viza cu prioritate:

- conturarea unui amplu proiect național de educație, care să asigure mecanisme de planificare pe programe, proiecte și performanță;
- stimularea cercetării științifice, în corelație cu sistemul de educație, ca demers esențial pentru înțelegerea naturii amenințărilor și provocărilor actuale;
- dezvoltarea culturii de securitate, inclusiv prin educație continuă, care să promoveze valorile, normele, atitudinile sau acțiunile care să permită asimilarea conceptului de securitate națională;

- creșterea capacității de reacție a sistemului de sănătate publică în cazul apariției unor pandemii sau situații de urgență;
- modelarea sistemului de sănătate prin situarea pacientului/cetățeanului în centrul acestui sistem;
- corelarea politicilor privind piața muncii cu cele din educație și sănătate, în vederea sprijinirii proceselor de dezvoltare durabilă;
- adoptarea unor măsuri coerente care să vizeze diminuarea gradului de deteriorare a situației demografice și reducerea disparităților de dezvoltare la nivel teritorial.

CONSIDERAȚII FINALE

81. În spiritul valorilor și principiilor în baza cărora a fost elaborată Strategia, realizarea obiectivelor acesteia implică un efort conjugat la nivelul clasei politice și societăți civile și utilizarea eficientă a resurselor umane, materiale și financiare de care dispune țara noastră. Sunt de dorit atât asumarea de către clasa politică a intereselor și obiectivelor formulate prin asigurarea transparenței deciziilor și a utilizării judicioase a fondurilor publice, cât și implicarea societății civile în dezvoltarea culturii de securitate și în dezbateră deschisă a problemelor de securitate.

82. Consecvența și coerența strategică se bazează pe convergența obiectivelor și direcțiilor de acțiune, stabilite de către Strategia națională de apărare, Programul de guvernare și documentele de planificare la nivelul Alianței Nord-Atlantice și al Uniunii Europene. Prioritizarea, operaționalizarea obiectivelor, programarea bugetară și alocarea adecvată a resurselor trebuie să urmărească această convergență.

83. O condiție necesară pentru operaționalizarea Strategiei o reprezintă revizuirea cadrului legislativ în domeniul securității naționale, care să țină cont, pe lângă deficiențele relevate în timp, de noile amenințări și de nevoia de respectare a drepturilor și libertăților civile. În vederea atingerii obiectivelor și realizării direcțiilor de acțiune asumate prin prezenta Strategie, instituțiile cu responsabilități în domeniile respective vor elabora strategiile, programele și planurile sectoriale de activitate subsecvente.